

# **Landesbibliothek Oldenburg**

**Digitalisierung von Drucken**

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis  
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus  
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.  
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

**Cocceji, Samuel von**

**Lipsiæ, 1766**

Jus Accrescendi, Anwachsungs-Recht.

**urn:nbn:de:gbv:45:1-9050**

RESP. Supponitur jam hæreditas adita; quia ante hæreditatem aditam agere nequit.

Varias opiniones de his fructibus vide apud *Gotl. ad L. f. C. de Usur. leg.*

Qv. XXIV. *An actio ex testamento, quae personalis est, concurrat cum hypothecaria alternative, an electivè?*

*Laut. pag. 516. verb. cum hypothecaria alternative.* **R**ESP. Minus accurate ita quæritur, cum uterque concursus unum idemque sit: nam si alternative duo remedia proponuntur, necessario electivè concurrunt, & una electa, altera locum non habet. Re-  
 tius ergo quæritur: an cumulative, an electivè concurrant? Et dicimus, cumulative concurrere, adeo, ut electione invicem non tollant, sed utraque ipso jure intentari possit; at quod ex priori jam accepit, officio Judicis detrahitur, *L. 41. §. 1. de O. & A. Conf. Bach. 2. D. 23. th. 7.*

Qv. XXV. *Qualis culpa præstetur in legatis?*

*Laut. pag. 516. verb. ac præstanda hic legatario.* **L**auterbachius ait, ante moram hæredem præstare dolum & culpam; post moram vero culpam levissimam. Sed minus accurate: nam distinguendum omnino est, an legatum ab hærede relictum sit, an a legatario &c. illo casu hæres semper præstat culpam levissimam; quia est gestor negotii alieni, *L. 47. §. 4. & 5. de legat. 1.* Hoc casu is, a quo legatum relinquitur, culpam levem saltem præstat, quia utriusque est utilitas, *l. 108. §. 12. de Leg. 1. l. 1. C. Comm. de leg. si solius accipientis, dolum, d. l. 108.*

Uterque post moram præstat casum: adeoque mora non distinguit culpam, sed morae effectus est, quod hæres præter culpam casum quoque præstat, *l. 26. de Leg. 3. l. 47. §. f. de Leg. 1.* quod ipse Autor in hac pagina fatetur.

## JUS ACCRESCENDI,

*Anwachsungs-Recht.*

Qv. I. *Quaenam fuerint fata juris accrescendi?*

**R**ESP. Tria fuere tempora: (1) Vetus ante L. Papiam, quo jus accrescendi obtinuit; (2) Medium sive ipsius L. Papiæ, quo totum



totum jus accrescendi sublatum, & portio deficiens fisco data fuit, cujus pauca tantum vestigia in ff. exstant; (3) Novum, quo jus vetus plenius reductum fuit in *L. un. C. de Cad. toll.*

Qv. II. *Quaenam fit ratio juris accrescendi?*

**R**ESP. Ratio juris accrescendi, quoad *haereditates* introducti, hæc est, quod cum hæreditas sit universitas, ea pro parte relinqui non possit, ubi ergo portio deficit ex juris necessitate, accrescit alteri potiori.

Ratio autem juris accrescendi, quoad *legata* introducti, non ex juris necessitate dependet, utpote cum totum vel pars legati dari possit, sed unice nititur voluntate testatoris, duos vel plures in eadem re conjungentis. Nam (1) cum duobus, Cajo & Sejo, eadem res legatur, unicuique res ipsa non pars rei datur, *L. 3. pr. de Usufruct. accresc. l. 80. de Leg. 3. l. 17. §. 1. Ad L. Aquil.* At quia eadem res utriusque in solidum esse non potest, ideo & ob solam hanc causam necessario partes faciunt concursu. Hinc si Sejus non concurrat, sed deficit, ratio illa necessitatis cessat, & potest alteri solidum competere. (2) Testator in ista re tantum ei conjunxit alterum, quo ergo deficiente, nemo amplius ei conjunctus, sed ipse solus est. (3) Testator prætulit Cajum in illa re legata omnibus aliis, excepto Sejo, quia ei rem dedit, aliis non dedit: nemo ergo in parte Seji ipsi præferri potest eodem modo, ut in substitutionibus. (4) Unicuique solidum fundum dedit, sed conditio inest, si non concurrant, *L. 34. §7. Ad Leg. Falc.* qua conditione deficiente legatarius solidum retinet.

Qv. III. *Quandonam videantur verbis conjuncti?*

**R**ESP. Si solis verbis junguntur, uti si res *diversae* vel partes *Laut. pag.* una oratione pluribus legatur: *L. 142. de V. S. secus, si eadem 517. verb.* res pluribus legatur: tunc enim sunt re conjuncti, *ibid.* Uti (1) si *verbis tantum.* P. & S. fundus æquis partibus legatur: tunc enim duæ partes sunt relictæ, & pars una non est pars altera, sed distinctæ, etsi non divisæ, *l. 89. de Leg. 3.*

Ita (2) si servo communi relinquitur, *l. 20. de Legat. 2.* quia in omni communiione partes sunt, *L. 29. de Solut.* etsi indivisæ.

(3) Si singulis eadem res a singulis, adeoque bis duobus relinquitur; quia unus ab uno, alter ab altero consequitur, *L. pen. de Usufr.*



*Ufuf. accrefc.* & legatarii non minus feperati videntur, quam fi duobus æquis partibus eadem res relicta fit, *d. L. penult.*

(4) Si duobus finguli fervi legati, *l. 84. §. pen. de Leg. 1. Conf. L. 29. de Sol.* Equidem vere conjuncti funt, fi duobus eadem res vel duo fervi legentur: Uterque enim fervus utriusque legatur, fed vox *finguli* diftinguit partes, & uni unus fervus, alteri alter datur.

Eodemque modo (5) fi teftator duobus legat æquas fundi partes; vel cuique dimidiam fundi partem, vel fingulis partes: non magis eadem pars eft, quam fi inæquales effent, & uni triens, alii bes legatur. Hic igitur funt re conjuncti; quia aliud atque aliud fingulis debetur, fed una oratione tantum conjungitur.

Qv. IV. *An jus accrefcendi locum habeat inter verbis conjunctos?*

*Diffent. Laut. pag. 517. verb. Et his quoque Et.* **N**EGATUR (1) per textus expreffos in *l. 20. de Leg. 2. l. pen. Et ult. de Ufuf. accr. L. 66. de Haer. infl.* ubi eft oralis conjunctio, & una oratio, nec tamen jus accrefcendi. *Add. l. 6. §. 1. de Ufuf. accr.* Sed dicitur tantum effe compendium fermonis: & dictæ *Legis penultimæ* ratio non eft ab ufufuctu, fed a conjunctioe (2) Jus accrefcendi eft inter eos, qui ab initio folidum habent, & concurfu partes faciunt, *l. 1. §. 3. Et l. 3. pr. de Ufuf. accref. l. 34. §. f. l. 35. l. 36. pr. Ad L. Aquil.* verbis conjuncti autem non habent ab initio folidum, fed femper partes habent ab initio, *l. 89. de Leg. 3.* Indeque repugnat juri accrefcendi partes accipere, cum per illud folidum retineamus. Neque (3) quisquam dixerit, fecus effe in partibus divifis: nam in *d. L. 89.* non agitur de partibus divifis, fed indivifis; quia teftator non divifit, fed promifcue dixit, æquis partibus do, lego, non autem, quod unus debeat partem dextram, alter finiftram habere. Sed & (4) jus accrefcendi non eft, nifi pluribus ad eandem rem vocatis. *Vid. Laut. h. Et l. 54. §. pen. de Leg. 1.* Atque ubi cuique pars tantum data eft, non eadem res, fed alia & alia datur; quia neque pars eadem eft pars altera, neque idem pars & totum, fed licet divifæ partes non funt, diftinctæ tamen funt; Ergo &c.

Exc. (1) fi præter verbis conjunctos alius quoque re fit conjunctus; tunc enim verbis conjuncti præferuntur ei; qui re conjunctus eft, indeque etiam in eandem rem conjuncti videntur; quia



quia in partem, quæ uni data est, uterque concurrere potest, adeoque concursu jam partes faciunt, quod dicitur, & ratio ejus datur in *l. 41. pr. de Leg. 1.* ubi illi, qui ne verbis quidem conjuncti sunt, propter tertii adjectionem in rem conjuncti videntur. Idemque est in *L. 142. vers. Lucius Titius &c. de V. S.* Idem in *l. 89. ff. de Leg. 3.*

Exc. (2) si partes viriles datæ. *l. 16. §. f. de Leg. 1. junct. l. 142. de V. S.*

Obj. (1) *L. 1. pr. Usufr. accresc.* ubi dicitur, jus accrescendi locum habere, quoties conjunctim usufructus est relictus: atqui in verbis conjunctis relinquitur conjunctim.

Resp. Quoties usufructus est relictus, jus accrescendi omnino locum habet, non vero quoties partes tantum Usufr. vel ita, conjunctim usufructus relinquitur, quoties idem, non vero, quoties alius atque alius relinquitur, uti si æquis partibus dividitur.

Obj. (2) Jus accrescendi est inter conjunctos, §. 8. *I. de Legat.* verbis conjuncti autem sunt conjuncti, *d. l. 89. d. l. 142.*

Resp. Limitatur major, quod locum habeat inter conjunctos in eandem rem, quales non sunt verbis conjuncti, *arg. l. 66. de Haer. inst.* ubi syllaba & non facit conjunctionem, sed celerius locutus testator videtur.

Obj. (3) *L. 66. de Haer. inst.*

Resp. Ibi nemo in eandem partem conjunctus est, sed omnes tres sine parte, adeoque tres diversæ partes factæ.

Qv. V. *An si eadem res uni pure, alteri sub conditione relicta sit, jus accrescendi locum habeat?*

NEG. Per text. expr. in *l. f. §. 2. de Leg. 2. l. 74. de Cond. & dem.* sed utrique pure, vel utrique sub eadem conditione eadem res legata esse debet, *l. 54. §. f. de Condit. & demonstr.* Atque hinc, si Sejo & posthumo eadem res legetur, non sunt conjuncti; quia posthumo nihil legari potest, nisi sub conditione, si nascatur, quæ sua natura semper inest.

Cui ergo portio hæc deficiens acquiritur?

Resp. Dependet hoc ex voluntate defuncti; si conditio potestativa utrique adjecta, & unus pareat, ac impleat, is acquirit totum legatum: nam pars alterius, qui non implevit, ei accrescit cum suo onere, *l. 54. §. f. de Cond. & dem.*

Cocc. J. C. P. II.

Py

Obj.



OBJ. *l. 16. §. f. de Leg. 1.* ubi Titio & posthumis partes viriles dantur, & tamen, non nato posthumo, Titius totum capit.

RESP. Non ex jure accrescendi tacito, sed verbis testatoris expressis, qui viriles dedit, i. e. tot partes, quod capita, seu pro numero capitum. Si ergo solus Titius existit, tota ejus portio virilis est, *L. 145. de V. S.* nam si conjuncti hi essent, tunc pluribus natis T. semper semissem haberet; quia posthumi uno quasi nomine conjuncti, pro una persona haberi deberent, cum tamen non capiat, nisi virilem.

Qv. VI. *Quaenam sint singularia in usufructu accrescendo?*

RESP. Duo sunt singularia: (1) quod, *proprietate* pluribus legata, portio portioni, res rei accrescat, in *usufructu* autem portio accrescit personæ; quia jus personæ est, non rei, *l. 33. §. 1. de Usufr.* indeque non opus est, ut pars parti accrescat.

(2) In *proprietate*, pluribus legata, portio deficiens non accrescit, nisi ei, qui suam portionem acquisivit; quia unum legatum est, quod pro parte repudiare nequit: proprietatis enim legatum semel constituitur, & totum acquiritur ab una, & totum repudiatur ab altera parte: adeoque ei, qui suam partem non habet, altera accrescere non potest. In *Usufructu* autem ei quoque, qui suam partem amisit, alterius portio accrescere potest, *l. 1. §. 3. de Usufr. accr. §. f. de Usufr.* nam usufr. legatum quotidie constituitur, *d. l. 1. §. 3. de Usufr. accresc.* quia in facto & perceptione consistit: quot igitur sunt perceptiones, tot quodammodo sunt legata, *L. 10. de Usufr. accresc.* plures igitur sunt usufructus, quorum uno repudiato, alter adhuc acquiri, & uno quaesito, alter repudiari potest, *l. 1. §. 3. de Usufr. accr.* Jus igitur hic personæ est, non rei, indeque usufructus non parti, sed personæ, accrescit, *L. 33. §. 1. de Usufr. accr.*

(3) Quod in *usufructu*, non *re*, conjuncti sint, si uni proprietas, alteri usufructus est relictus, nam & sub illa continetur usufr. jure proprio, licet tantum materialiter, *l. 3. §. f. de Usufr. accresc.*

Qv. VII. *An portio deficiens, defuncto conjuncto, ad ipsius haereditatem per jus accrescendi pertineat?*

*Laut. pag. 517. verb. quod jus.* AFFIRMATUR, *L. 9. de Suis & leg.* quia in jure accrescendi ab initio



initio cuique solidum datum censetur, & concursu saltem partes fiunt, adeoque, qui partem suam agnovit vel adiit, illi postmodum non tam accedere pars deficiens videtur, quam non decedere solidum: ergo quia initio statim quæsitum videtur, ad hæredes pertinet. Neque enim inest conditio, nisi tacita ex Lege, quæ illud non facit conditionale, sed manet purum. *L. 99. de Condit. & Demonstr.* Aliud est in substitutione, *L. 9. de Suis & leg.* nam substituti jus semper conditionale est: additur enim expresse conditio, si alter hæres non est, qua conditione pendente si moritur, nihil ad hæredem transit, quia natum nondum est, nec conditio retrahitur in ultima voluntate.

Qv. VIII. *An in contractibus locum habeat jus accrescendi, si duobus creditoribus conjunctim quid promissum est?*

**N**EGATUR; (1) quia in *testamentis*, ubi ipse testator de mente sua amplius consuli non potest, necessitas exigebat, varias interpretationes ex conjecturis facere, quæ non sunt veræ probationes, nec certa voluntas, sed presumptio juris ex eo, quod verosimilius est. Nec sufficerent illæ conjecturæ, nisi juris autoritas accederet, quæ id præcipue intendit, ut ultimæ voluntates facile exitum haberent. Unde nec in *militibus*, ubi sola voluntas inspicitur, semper obtinent. Sed in *contractibus* non sufficit unius voluntas, & ejus interpretatio, si pars neget, se ita voluisse, & cum ea voluntas non appareat, non potest is damnari, nisi probetur, ita contractum fuisse. (2) Quia non potest creditori; nisi ex suo contractu, acquiri: si ergo duobus stipulantibus promittatur simul, quisque tantum partem stipulatus est, nec alteri ex alterius stipulatione acquiri potest, §. 4. *I. de Inut. slip. L. 110. de V. O. L. 64. de Contr. emt.* Si autem cuique solidum promissum, sunt correi credendi, qui nunquam concursu partes faciunt. (3) Quia portio deficere non potest, utpote cum statim negotium utriusque perfectum, & jus inde quæsitum fuerit. Neque pendet ab eventu agnitionis, ut in *testamentis*, in quibus jus non queritur, nisi hæres post mortem agnoverit: hoc casu igitur non magis locum habet jus accrescendi, quam quando legatarius semel suam partem agnovit.

Qua ratione omnino in feudo quoque jus accrescendi locum habere nego, si feudo pluribus legato. *1. F. 14. §. f.*

Ty 2

Qv.



## Qv. IX. Quis sit effectus juris accrescendi?

Præmittendum hic est, quod, licet in omni conjunctione, quæ in eandem rem fit, ab initio solidum datum videatur, & concursu demum partes fiant, tamen Justinianus in *l. un. C. de Cad. toll.* quoad onus & quoad effectum distinctionem fecerit inter *conjunctos*, (i. e. re & verbis conjunctos), & inter *disjunctos*: (i. e. re conjunctos), nam partem accrescentem in *illis* magis spectavit, ut alienam, in *his* ut propriam, ut *illi* rem alterius acquirere, *hi* rem suam retinere videantur; quia *disjunctorum* cuique rem in solidum dedit, *conjunctis* non nisi simul, & utrique eandem; quod Justinianus contra veram juris rationem ita interpretatus est.

*Laut. pag. 517. verb. etiam ignorantibus & invitis.* Hinc duo sequuntur effectus: (1) quod portio deficiens accrescat etiam invitis, & quidem in *hereditate* semper; quia nemo pro parte intestatus esse potest; at in *legatis* id tantum statuit de *disjunctis*, *l. un. §. ii. pr. de Cad. toll.* quibus invitis quoque non decrescit, cum e contrario *conjunctis* non nisi volentibus accrescat: *disjuncti* enim rem suam retinent, quam pro parte repudiare non possunt. *Conjuncti* alienam acquirentes possunt, quia totum repudiant. *Christ. V. i. dec. 314.*

*Laut. pag. 518. verb. & quidem hereditas.* (2) *Conjuncti* rem alterius acquirunt; ergo cum onere ei adjecto, *disjuncti* suam retinent, cui onus non erat adjectum *d. l. un. §. ii.*

Qv. X. An in Belgio & aliis locis, ubi quis cum duobus testamentis & pro parte quoque intestatus decedere potest, jus accrescendi in hereditate locum habeat?

**R**ESP. Si constat, testatorem voluisse pro parte intestatum decedere, negari nequit, cessare jus accrescendi, utpote quod in hereditatibus locum tantum habet ex necessitate juris; quia pro parte nemo testatus esse potest. *Vid. supr. q. 2. Christ. dec. 312. n. 2.* At si de eo non constet, sed testator partes aliquas omisit, vel partes quædam alias deficiant, locum omnino habet jus accrescendi; (1) quia necessitas in favorem testamenti & ultimæ voluntatis remissa est, ut possit, si velit, pro parte testari, non ergo id extendi debet ad destruendam voluntatem, ne accrescat. (2) Inter cohæredes scriptos portione unius deficiente ex eadem ratione est jus accrescendi, quæ in legatis, quia omnes in eandem rem, scil. hereditatem, sunt conjuncti; unde & re & verbis conjuncti hære-



hæredes cæteris præferuntur, ut in legatis, *l. 34. pr. de Leg. 1. l. 63. de Haer. inst.* Idque (3) apparet ex eo, quod & in milite locum habuerit jus accrescendi, si voluntas non repugnaret, *L. 1. C. de Test. mil. l. 37. eod.* In quo tamen præsumptiones illæ civiles locum non habebant, & qui & ipse pro parte intestatus esse poterat. Ut proinde regula illa; quod quis pro parte intestatus decedere possit, non impediat jus accrescendi. Atque hoc (4) egregie probat *Christ. 1. dec. 51. n. 48.*

LIB. XXXIII. TIT. I.

DE

## ANNUIS LEGATIS ET FIDEI- COMMISSIS &c.

Qv. Quomodo differant legata annua, & promissio annua?

**R**ESP. Differunt (1) quod *annua stipulatio* initio cujusque anni veniat, & statim cedat, indeque una sit, §. 3. *Inst. de Verb. obl. L. 16. §. 1. eod.* Nam conventionis dies statim cedit, obligatio statim nascitur, una ergo hic est obligatio, & unum jus, & solutio saltem in plures annos divisa est. *Legatum annuum* initio cujusque anni demum cedit, & multiplex est, *L. 4. L. 11. de Ann. leg.* Nam obligatio non incipit, nisi singulis annis, indeque plura sunt legata.

(2) *Annua stipulatio* est pura, §. 3. *I. de V. O. annuum legatum* conditionale, *d. l. 4.* Vera hujus rei ratio hæc est, quod in *stipulatione* non tantum quis sibi, sed & suis hæredibus prospiciat, cum e contrario in *legatis* testator tantum legatario, non legatarii hæredi, consulere voluisse videatur. (3) Ex *illius* igitur voluntate retrotrahitur conditio, ut statim ab initio obligatio adsit, ex *hujus* voluntate non retrotrahitur conditionis tempus, ne ad hæredem legatarii jus transcat. Hinc (4) *stipulationi annuæ* non inest conditio, etsi additum sit, *si vixerit*: nam obligatio, semel cæpta, non finitur morte creditoris ipso jure, licet post mortem exceptione doli hæres ejus repellatur; quia contra pactum defuncti venit, *d. §. 3. I. de V. O. L. 56. §. 4. ff. eod.* *Legato annuo* inest conditio, *si vixerit*, licet id non additum sit, *d. l. 4.* quia testator præsumitur soli legatario, non hæredi legatarii favere voluisse: indeque suo potius hæredi, quam huic, prospicere voluisse videtur. Unde (5) *stipulatio annua* per-

Ty 3

petua

